Online Journal of Music Sciences, 2026, 11(3), 1249-1272
https://doi.org/10.31811/ojomus.1938090

Araştırma Makalesi ♪ Research Article

Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının terminolojik çeşitliliği ve yapısal özellikleri

Terminological diversity and structural characteristics of drum and zurna instruments in the Teke region

Ali Bedel[1], Cengiz Şengül[1]

[1] Akdeniz Üniversitesi, Antalya Devlet Konservatuvarı, Türk Müziği Bölümü, Antalya, Türkiye.

[1] Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Antalya, Türkiye.

ÖZ

Bu çalışma, Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının terminolojik çeşitliliğini ve yapısal özelliklerini, yörede bu geleneği sürdüren icracıların görüşleri doğrultusunda incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, davul ve zurna çalgılarının yerel adlandırmaları ve yapısal özellikleri ele alınarak söz konusu çalgıların yöreye özgü kullanım biçimleri ortaya konulmuştur. Araştırma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde tasarlanmış olup kültür analizi (etnografya) yaklaşımı benimsenmiştir. Bu doğrultuda müzik etnografisi, araştırmanın metodolojik temelini oluşturmuştur. Veriler, görüşmeler ve ilgili dokümanlar aracılığıyla toplanmış; Antalya, Burdur, Isparta, Muğla, Afyon ve Denizli illerini kapsayan Teke yöresinde toplam 45 kaynak kişi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre, davul ve zurna çalgılarının ve bu çalgılara ait bölümlerin yörede farklı yerel adlarla ifade edildiği ve bu durumun sözlü kültüre dayalı aktarım süreçlerinin bir yansıması olarak terminolojik çeşitliliği ortaya koyduğu belirlenmiştir. Yapısal açıdan ise davulların genellikle küçük (cura) formda, zurnaların ise cura zurna, orta zurna ve orta kaba zurna olmak üzere üç temel sınıflandırma içerisinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Çalgı yapımında kullanılan malzemelerin büyük ölçüde doğal kaynaklara dayandığı, ancak modern süreçte sentetik malzemelerin kullanımının da yaygınlaştığı görülmüştür. Elde edilen bulgular, Teke yöresi davul ve zurna geleneğinin geleneksel yapısını korumakla birlikte değişen sosyo-kültürel koşullar doğrultusunda dönüşüm geçiren dinamik bir yapı sergilediğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Türk halk müziği çalgıları, Teke yöresi müzik kültürü, davul, zurna, müzik orgonolojisi

ABSTRACT

This study aims to examine the terminological diversity and structural characteristics of the drum and zurna instruments used in the Teke Region, based on the perspectives of performers who sustain this tradition. Within this framework, the local nomenclature and structural features of the drum and zurna are analyzed, and the region-specific modes of usage of these instruments are revealed. The research is designed within the framework of qualitative methodology and adopts a cultural analysis (ethnographic) approach. Accordingly, music ethnography constitutes the methodological foundation of the study. Data were collected through interviews and relevant documents; semi-structured interviews were conducted with a total of 45 informants across the Teke Region, encompassing the provinces of Antalya, Burdur, Isparta, Muğla, Afyon, and Denizli. The obtained data were analyzed using the descriptive analysis method. The findings indicate that the drum and zurna, as well as their constituent parts, are referred to by various local terms in the region, reflecting a terminological diversity shaped by processes of oral cultural transmission. Structurally, it has been determined that drums are generally used in a small-sized (cura) form, while zurnas are categorized into three main types: cura zurna, medium

Ali Bedel — ali-bedel@hotmail.com

Geliş tarihi/Received: 26.04.2026 — Kabul tarihi/Accepted: 01.07.2026 — Yayın tarihi/Published: 31.07.2026

Bu makale, Ali Bedel'in Cengiz Şengül danışmanlığında yürüttüğü "Teke yöresi davul – zurna pratiklerinin yöre icracılarının görüşlerine dayalı olarak incelenmesi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Telif hakkı © 2026 Yazar(lar). Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren Creative Commons Attribution License (CC BY) altında dağıtılmıştır.

Copyright © 2026 The Author(s). This is an open access article distributed under the Creative Commons Attribution License (CC BY), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

zurna, and medium-large (orta kaba) zurna. It has also been observed that the materials used in instrument making are largely based on natural resources, although the use of synthetic materials has become increasingly common in the modern period. Overall, the findings demonstrate that the drum-zurna tradition in the Teke Region maintains its traditional structure while simultaneously exhibiting a dynamic character shaped by transformation in response to changing socio-cultural conditions.

Keywords: Turkish folk music instruments, Teke region music culture, davul, zurna, musical organology

1. GİRİŞ

Türk müzik kültürünün en köklü çalgılarından olan davul ve zurna, tarihin en eski dönemlerinden günümüze kadar varlığını sürdürmüş ve Anadolu coğrafyasının hemen hemen her bölgesinde kendini göstermiş çalgılardır. Çalgıların birçoğu yapılmış oldukları, ahşap, deri, boynuz gibi doğal malzemelerin uzun zaman boyunca dayanamaması nedeniyle günümüze kadar tek parça halindeki varlıklarını koruyamamış ve çok azı günümüze ulaşmıştır. Pişmiş toprak ve taş levhalar, boyalı kaplar, fildişi oymalar, duvar resimleri, kabartma ve heykelcikler gibi arkeolojik bulgulardan yola çıkarak davulun kökenine dair elde edilen bilgiler incelendiği zaman en eski verilerin Neolitik Çağa kadar uzandığı, Moreviadaki kazılarda bulunan davulun M.Ö. 6000 yılına tarihlendirilmekte olduğu görülmektedir. Davula ait elimizdeki en eski çalgı resimleri ise Sümer ve Hitit rölyeflerinde görülmektedir. Ankara "Anadolu Medeniyetleri Müzesin de bulunan M.Ö. 1900 – 1200 yıllarında Anadolu'da yaşamış olan Hititlilere ait rölyef ve Paris "Louvre Müzesi" de bulunan M.Ö 3.yy son yarısında Gudea devrine ait davul çalan kadın rölyefi davula ait ilk örneklerdendir (Şahin, 2009). Zurnanın kökenine ilişkin en erken verilere ise, arkeolojik buluntular ışığında biçimsel benzerlik gösteren çalgı tasvirleri üzerinden ulaşılabilmektedir. Bu bağlamda, M.Ö. 800 ile M.Ö. 500 yılları arasına tarihlendirilen ve Frigya ile Karya kültürlerine ait olduğu tespit edilen iki müzisyen figüründe, zurnayla organolojik açıdan kayda değer benzerlikler sergileyen çalgı betimlemelerinin varlığı dikkat çekmektedir (Rimmer, 1969).

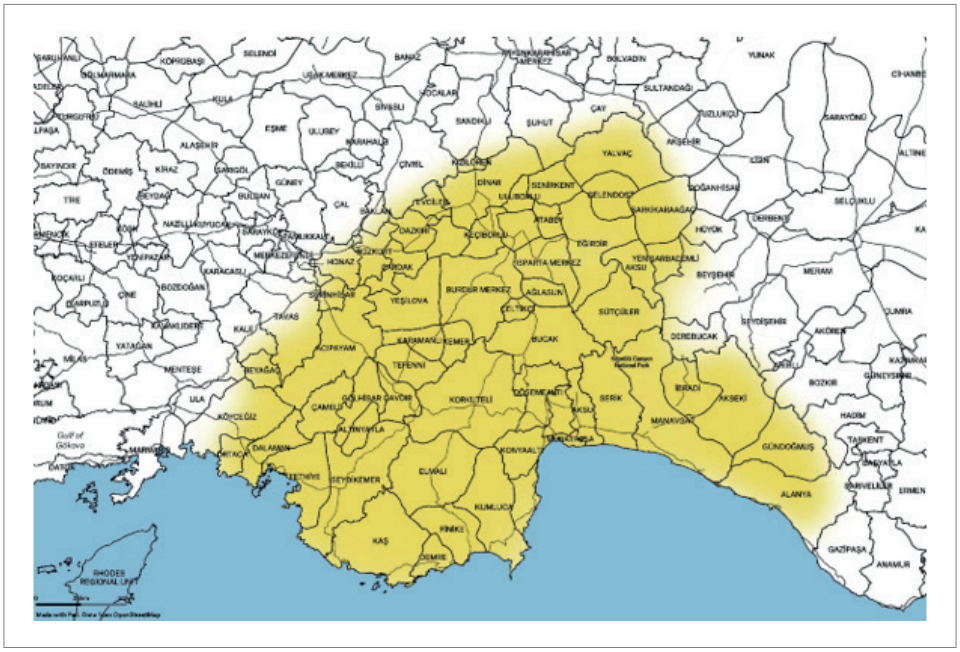
Yapısal açıdan birbirinden farklı özelliklere sahip olan davul ve zurna çalgıları, birlikte geliştirdikleri icra pratikleri sayesinde Türk müzik kültüründe önemli bir geleneğin temel unsurlarından biri hâline gelmişlerdir. Bu ikili, tarihsel süreç içerisinde özellikle askerî müzik bağlamında önemli bir işlev üstlenmiştir. Nitekim davul ve zurna; Hunlar ve Göktürkler döneminde "Tuğ takımları", Selçuklular'da "tablhane/nevbethane" ve Osmanlı İmparatorluğu'nda ise "mehter takımı" olarak adlandırılan askerî müzik topluluklarının başlıca çalgıları arasında yer almıştır (Gazimihal, 1957). Bu durum, davul ve zurna birlikteliğinin yalnızca müzikal değil, aynı zamanda siyasi ve askerî bir sembol olarak da önem taşıdığını göstermektedir.

Askerî topluluklardaki kullanım alanlarının yanı sıra davul ve zurna, sivil yaşamın törensel pratiklerinde de erken dönemlerden itibaren belirgin bir yere sahip olmuştur. Gazimihal, XIV. yüzyıla tarihlenen Dede Korkut hikâyelerinde "zurnacı" ile "nakkareci"nin düğün töreni münasebetiyle iş başında anıldıklarını ifade etmekte; bu ifadeyle, söz konusu çalgıların törenlerde aktif olarak birlikte kullanıldığını belirtmektedir (Gazimihal, 2001). Benzer şekilde Ataman, Anadolu'daki düğünlerde davul ve zurnanın vazgeçilmez unsurlar arasında yer aldığını ve davul-zurnasız bir şenliğin düşünülemeyeceğini vurgulamaktadır (Ataman, 1992). Bunun yanı sıra, Türklerin geleneksel spor alanlarından biri olan güreş organizasyonları da davul ve zurna eşliğinde icra edilen köklü bir geleneği temsil etmektedir. Özellikle 1361 yılından bu yana düzenlenen Kırkpınar Yağlı Güreşleri ile 1352'den itibaren devam eden Elmalı Güreşleri, davul-zurna geleneğinin tarihsel sürekliliğini günümüze taşıyan önemli örneklerdir.

Davul ve zurnanın sosyo-kültürel yaşam içerisindeki işlevsel rolü, özellikle törensel ve kutlamaya dayalı pratiklerde belirgin bir biçimde gözlemlenmektedir. Anadolu'nun pek çok yöresinde olduğu gibi, Teke yöresinde de davul ve zurna ikilisi müzikal kültürün temel taşlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda Teke yöresi, Anadolu'nun müzikal çeşitliliği ve zenginliğinin somutlaştığı önemli kültürel alanlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Anadolu'nun güneybatısında yer alan ve Teke yöresi olarak adlandırılan bu bölge; Afyon'un Dinar ilçesi, Denizli'nin Acıpayam ve Çameli ilçeleri, Muğla'nın Fethiye ilçesi ile Burdur ve Isparta illerinin tamamını, Antalya'nın Taşkesiği bölgesi ile Korkuteli, Elmalı, Kaş, Finike, Serik, Manavgat, Akseki, Alanya ilçelerini ve Gebiz yöresini kapsayan geniş bir coğrafyayı içine almaktadır (Ayyıldız, 2013). Bu kapsamda, Teke yöresi kültür alanını gösteren harita Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1

Teke yöresi haritası

Teke yöresi kültür alanı, özellikle Yörük-Türkmen kültürünün yoğun olarak yaşandığı ve bu kültürün müzikal geleneklerinin derin izler taşıdığı bir bölge olarak dikkat çekmektedir. Yörede gerçekleştirilen düğünler, eğlenceler, asker uğurlama törenleri, kına geceleri, karşılama ve uğurlama merasimleri, güreş müsabakaları ve çeşitli şenlikler gibi toplumsal etkinliklerin büyük bir bölümünde davul ve zurna merkezi bir konumda yer almaktadır. Bu çalgıların birlikte oluşturduğu icra pratikleri, yöresel müzik kültürünün aktarımında ve yaşatılmasında belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Bununla birlikte Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının yapısal özellikleri ve bölgesel terminolojideki farklılıklar, ayrıntılı biçimde incelenmesi gereken başlıca alanlar arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, Teke yöresindeki davul ve zurna çalgılarının terminolojik çeşitliliği ve yapısal özelliklerinin henüz sistematik bir biçimde ele alınmamış olması, bu konunun bir araştırma problemi olarak değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

1.1. Problem Cümlesi

Bu çalışmanın problem cümlesi; Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının terminolojik çeşitliliği ve yapısal özellikleri nasıldır? olarak belirlenmiştir. Bu problem cümlesi etrafında araştırmada alt problemler olarak;

- Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının terminolojik çeşitliliği nasıldır?
- Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının yapısal özellikleri nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının terminolojik çeşitliliği ve yapısal özelliklerini, literatür araştırması ve yörede bu geleneği sürdüren icracıların görüşlerine dayalı olarak incelemektir. Bu doğrultuda, çalgıların ve bölümlerinin yerel adlandırmalarındaki çeşitliliğin ortaya konulması ve çalgıların yapısal özelliklerinin belirlenerek sınıflandırılması hedeflenmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Teke yöresi davul ve zurna icra pratiklerine ilişkin söz konusu kültürün anlaşılması, çalgıların özelliklerinin tanınması ve gelecek kuşaklara aktarılması açısından önemli görülmektedir. Ayrıca araştırmanın, Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarına ilişkin terminolojik çeşitliliğin ve yapısal özelliklerin ortaya konulmasına yönelik özgün veriler sunması bakımından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu

çalışmanın Teke yöresi geleneksel müzik kültürüne ilişkin veriler sunması ve benzer çalışmalar yürütecek araştırmacılar için metodolojik bir model oluşturması bakımından da önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. Teke yöresi davul ve zurna icra geleneğiyle ilgili verilerin toplandığı teke yöresi kültür coğrafyası içerisinde yer alan Isparta; Sütçüler, Yenişarbademli, Denizli; Acıpayam, Çameli Muğla; Fethiye, Dalaman, Antalya; Korkuteli, Elmalı, Kaş, Kumluca, Finike, Serik ve Burdur il sınırının tamamı ile,
2. Alan araştırması kapsamında ulaşılabilen davul ve zurna icracıları ile,
3. Alan araştırması süreci boyunca kendileriyle yüz yüze görüşme yapılan kaynak kişilerin çalışmanın içeriğine yönelik sağlamış oldukları sözlü ve müziksel nitelikteki veriler ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, Teke yöresi davul ve zurna icra geleneğini; terminolojik çeşitlilik ve yapısal özellikler bağlamında inceleyen nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırma yöntemi, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, sosyal olguların doğal ortamlarında bütüncül bir şekilde anlaşılmasını sağlayan ve katılımcıların deneyimlerini derinlemesine ortaya koymayı amaçlayan bir yaklaşım sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmada, nitel araştırma yöntemi olarak kültür analizi (etnografya) deseni esas alınmış ve bu bağlamda müzik etnografisi araştırmanın metodolojik çerçevesini şekillendirmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada nitel veri toplama teknikleri kullanılmış, görüşme ve konuyla ilgili yazılı, sözlü, görsel ve işitsel materyallerden oluşan dokümanlardan yararlanılmıştır. Araştırmada sürecin temelini oluşturan görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği benimsenmiştir. Bu doğrultuda araştırma için belirlenen yarı yapılandırılmış görüşme soruları 45 katılımcıya yöneltilmiştir. Araştırmanın veri toplama sürecinde, ses kayıtları için taşınabilir ve yüksek kaliteli kayıt alabilen Zoom H6 dijital kayıt cihazı tercih edilirken, görüntü kayıtları için Canon 600D fotoğraf makinesi kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, yöreye ait çalgıların yapısal özelliklerini ölçmek ve belgelemek amacıyla dijital kumpas ve çelik cetvel gibi araçlardan yararlanılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veri toplama sürecini, davul ve zurna icracılarıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler oluşturmaktadır. Katılımcılarla görüşmelere geçilmeden önce Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 18.05.2023 tarihli 269 karar sayılı etik izni alınmıştır ve bu izin yazısının içeriği katılımcılarla paylaşılmıştır. Görüşmeler katılımcılar ile yüz yüze olarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu görüşmeler video ve ses kayıt cihazları yardımı ile kayıt altına alınmıştır.

2.4. Katılımcılar

Yapılan bu çalışmada katılımcılara yani kaynak kişilere ulaşmak amacıyla kartopu örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemle, çalışmanın konusu ile ilgili referans niteliğinde bir kişi seçilmiş ve bu kişi aracılığıyla diğer katılımcılara ulaşılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İlk görüşülen katılımcının yönlendirmesiyle önerilen diğer kişilerle örneklem genişletilmiş ve yeni katılımcılara erişilmiştir. Araştırma kapsamında 45 katılımcıyla yapılan görüşmelerin tarih, yer ve kişi isimleri tablolaştırılarak (Tablo 1) metodolojik şeffaflık artırılmıştır.

Tablo 1

Kalıtımcıların listesi, görüşme yapıldığı yer, görüşme tarihi

Kişi Sayısı	Kaynak Kişinin Adı / Soyadı	Görüşmenin Yapıldığı Yer	Görüşme Tarihi
1	Abdullah Karul	Denizli /Acıpayam/Aliveren Köyü	03.02.2025
2	Ahmet Camuş	Antalya/Kaş/Akörü Köyü	30.07.2024
3	Ahmet Çarkı	Burdur/Merkez	13.04.2024
4	Ahmet Gürbilek	Antalya/Korkuteli	24.07.2024
5	Alaattin Atasoy	Burdur/Merkez	10.12.2023
6	Bekir Akan	Burdur /Ağlasun /Kibrit köyü	22.10.2023
7	Bektaş Özsoy	Muğla/Fethiye/Günlükbaşı Mahallesi	10.08.2024
8	Cihan Özcan	Muğla/Fethiye/Günlükbaşı Mahallesi	10.08.2024
9	Emin Boyekin	Isparta / Sütçüler /Yeşilyurt Köyü	13.02.2025
10	Esat Topbaş	Isparta / Sütçüler /Çandır Köyü	13.02.2025
11	Fettah Hancıoğlu	Antalya /Finike/Yuvalar Mahallesi	15.08.2024
12	Günay Avcı	Muğla /Fethiye/Nif Köyünde	11.08.2024
13	Gökhan Camuş	Antalya/Kaş/Akörü Köyü	30.07.2024
14	Hakkı Bulut	Antalya /Finike/Yuvalar Mahallesi	15.08.2024
15	Hüseyin Altınsoy	Burdur/Bucak	13.02.2025
16	Hüseyin Özata	Denizli/Acıpayam/Dedebağı Köyü	03.02.2025
17	İsmail Bilgiç	Burdur Merkez	10.12.2023
18	İsmail Evcil	Burdur/Dirmil	25.04.2024
19	İsmail Tenger	Burdur/Çeltikçi/Kuzköy	13.04.2023
20	Kadir Selçuk	Burdur/Tefenni/Hasanpaşa Köyü	26.04.2024
21	Kemal Akan	Burdur /Ağlasun	22.10.2023
22	Mahir Meke	Antalya/Serik	27.02.2025
23	Mehmet Acar	Denizli / Çameli / Taşcılar köyü	03.02.2025
24	Mehmet Akan	Burdur /Ağlasun /Kibrit köyü	22.10.2023
25	Mehmet Ali Kayabaş	Burdur/Dirmil	25.04.2024
26	Mehmet Avcı	Muğla /Fethiye/Nif Köyünde	11.08.2024
27	Mehmet Yengin	Antalya /Elmalı	30.07.2024
28	Mesut Bozan	Antalya/ Korkuteli	24.07.2024
29	Mustafa Altıok	Burdur/Merkez	13.04.2024
30	Mustafa Duman	Burdur/Merkez	13.04.2024
31	Mustafa Karakaya	Antalya / Kumluca / Büyükalan Köyü	21.08.2024
32	Mustafa Köke	Antalya /Elmalı	30.07.2024
33	Mustafa Meke	Antalya/Serik	27.02.2025
34	Nazım Uçar	Isparta/Yenişarbademli	26.02.2025
35	Osman Eryılmaz	Burdur/Tefenni/Çaylı köyü	26.04.2024
36	Ömer Uysal	Burdur /Ağlasun	22.10.2023

37	Ömer Yıldırım	Burdur/Merkez	13.04.2024
38	Ramazan Öcal	Antalya/ Korkuteli	24.07.2024
39	Servet Tekin	Burdur/Dirmil	25.04.2024
40	Soner Eryılmaz	Muğla/Köyceğiz	11.08.2024
41	Şener Topbaş	Isparta / Sütçüler /Çandır Köyü	13.02.2025
42	Tefik Demir	Antalya/ Korkuteli	24.07.2024
43	Tekin Çarkı	Burdur/Merkez	10.12.2023
44	Tolga Selçuk	Burdur/Tefenni/Hasanpaşa Köyü	26.04.2024
45	Zeki Şen	Antalya /Elmalı	30.07.2024

Teke yöresinde davul ve zurna icra geleneğini aktif biçimde sürdüren toplam 45 kaynak kişiye ulaşılmıştır. Belirtilen 45 kaynak kişi aynı zamanda çalışmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Söz konusu veriler doğrultusunda, görüşme yapılan katılımcıların 13'ünün yalnızca davul, 16'sının yalnızca zurna, 16'sının ise hem davul hem de zurna icracısı olduğu tespit edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmacı, alanda gerçekleştirdiği görüşmelerden elde ettiği sözlü verileri analiz ederken betimsel analiz yöntemini kullanmıştır. Betimsel analiz kapsamında çalışma için alınan görüşme kayıtlarından Kaynak kişi klasörleri oluşturulmuştur. Her bir kayıt "Microsoft Office/ Word" yazılımı ile transkripsiyonları yapılarak metin haline getirilmiştir. Transkriptleri yapılan görüşme verilerinden elde edilen temalar, tablolar halinde bulgular bölümünde sunulmuştur.

3. BULGULAR

3.1. Teke Yöresinde Kullanılan Davul ve Zurna Çalgılarının Terminolojik Çeşitliliği

Araştırmanın birinci alt probleminde çalışmaya katılım sağlamış olan 45 davul ve zurna icracısına, (a) "*İcra ettiğiniz davul veya zurnanın yöredeki adı nedir? Bu çalgılar yörede başka isimlerle adlandırılır mı?*", (b) *"Davul veya zurnanın bölümlerinin adları nelerdir?"* şeklindeki sonda tipi sorular yöneltilmiştir. Bu sorulardan alınan cevaplar doğrultusunda Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının ve bölümlerinin adlandırılması konusunda veriler toplanmaya çalışılmıştır.

3.1.1. Davul Çalgısına Yönelik Bulgular

Katılımcıların *"İcra ettiğiniz davulun yöredeki adı nedir? Bu çalgı yörede başka isimlerle adlandırılır mı?"* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, toplam dört farklı davul adı tespit edilmiştir. Belirlenen davul adlarınına ilişkin bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur;

Tablo 2

Katılımcıların davulun adlandırmasına yönelik tablo

Katılımcı	Davul	Asma Davul	Deri Davul	Film Davul
Ahmet Gürbilek	✓			
Alaattin Atasoy	✓			
Bekir Akan	✓			
Bektaş Özsoy	✓			
Cihan Özcan	✓	✓		
Fettah Hancıoğlu	✓		✓	✓
Gökhan Camuş	✓			
Günay Avcı	✓	✓		
Hakkı Bulut	✓			
Hüseyin Altınsoy	✓			
Hüseyin Özata	✓	✓		
İsmail Bilgiç	✓			
Kadir Selçuk	✓		✓	✓
Kemal Akan	✓			
Mahir Meke	✓			
Mehmet Ali Kayabaş	✓		✓	
Mehmet Avcı	✓	✓		
Mesut Bozan	✓		✓	✓
Mustafa Duman	✓			
Mustafa Karakaya	✓			
Mustafa Köke	✓			
Nazım Uçar	✓			
Osman Eryılmaz	✓			
Ömer Uysal	✓			
Ömer Yıldırım	✓			
Servet Tekin	✓			
Şener Topbaş	✓			
Tekin Çarkı	✓			
Tolga Selçuk	✓			

Yörede çalgının adlandırılmasında “davul” teriminin yaygın biçimde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte “asma davul” ifadesinin, çalgının omuza asılarak icra edilmesiyle ilişkili bir kullanım biçimi olarak ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Ayrıca “deri davul” ve “film davul” adlandırmalarının ise, çalgının yapımında kullanılan deri malzemesinin niteliğine bağlı olarak şekillendiği belirlenmiştir.

Katılımcıların, *"Davulun bölüm adları nelerdir?"* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, toplam yirmi iki farklı Davul'a ait bölüm adı tespit edilmiştir. Belirlenen bu davulun bölüm adlarına ilişkin bilgiler Tablo 3'te sunulmuştur;

Tablo 3

Davul'un bölümleri ve bu bölümlerin adlarına yönelik tablo

Katılımcı	Askı	Çember	Çıbık	Çıgıdır	Çımbar	Çırpan	Çilbiri	Çildirek	Çilgidir	Çilimdirek	Çimbir	Çomak	Çubuk	Deri	İp	Kasnak	Kayış	Ketez	Sallama	Sırım	Sicim	Tokmak
Ahmet Gürbilek		✓		✓		✓								✓	✓	✓	✓					✓
Alaattin Atasoy		✓										✓	✓	✓		✓					✓	✓
Bekir Akan		✓											✓	✓		✓	✓				✓	✓
Bektaş Özsoy							✓							✓		✓	✓	✓			✓	✓
Cihan Özcan	✓						✓							✓		✓		✓			✓	✓
Fettah Hancıoğlu		✓	✓		✓									✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓
Gökhan Camuş	✓	✓											✓	✓	✓	✓						✓
Günay Avcı	✓												✓	✓	✓	✓		✓				✓
Hakkı Bulut		✓	✓											✓	✓			✓				✓
Hüseyin Altınsoy		✓	✓											✓		✓	✓				✓	✓
Hüseyin Özata		✓						✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓
İsmail Bilgiç		✓											✓	✓		✓	✓				✓	✓
Kadir Selçuk		✓							✓			✓	✓	✓		✓	✓				✓	✓
Kemal Akan		✓											✓	✓		✓	✓				✓	✓
Mahir Meke													✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓
Mehmet Ali Kayabaş		✓	✓											✓		✓	✓				✓	✓
Mehmet Avcı	✓												✓	✓	✓	✓		✓				✓
Mesut Bozan		✓				✓			✓				✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓
Mustafa Duman		✓							✓				✓	✓		✓	✓				✓	✓
Mustafa Karakaya		✓							✓				✓	✓	✓	✓	✓					✓
Mustafa Köke		✓							✓					✓	✓	✓	✓					✓
Nazım Uçar	✓	✓									✓			✓	✓	✓						✓
Osman Eryılmaz		✓							✓			✓		✓		✓	✓				✓	
Ömer Uysal		✓											✓	✓	✓	✓					✓	✓
Ömer Yıldırım		✓											✓	✓		✓	✓				✓	✓
Servet Tekin		✓	✓											✓		✓	✓				✓	✓
Şener Topbaş		✓											✓	✓	✓	✓	✓					✓
Tekin Çarkı		✓	✓	✓								✓		✓		✓	✓				✓	
Tolga Selçuk		✓							✓			✓	✓	✓		✓	✓				✓	✓

Türkiye'de davul üzerine gerçekleştirilen akademik çalışmalar incelendiğinde, bu çalgının yapısal açıdan yedi temel bölümden oluştuğu görülmektedir. Yılmaz tarafından yapılan çalışmada bu bölümler; "kasnak, deri, çember, davul kayışı (ipi), tokmak, çubuk ve askı kayışı (ipi)" şeklinde sınıflandırılmıştır (Yılmaz, 2015, s. 9).

Bu araştırmada ise katılımcı görüşlerine dayanılarak, Teke yöresinde kullanılan davula ilişkin tespit edilen 22 farklı adlandırma, söz konusu sınıflandırma çerçevesinde Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Davula ait literatürde ve teke yöresinde kullanılan bölüm adları

Davula ait literatürde kullanılan bölüm adları	Teke yöresinde Davul'a ait bölüm adları
Kasnak	Kasnak, Ketez
Çember	Çember, Ketez
Deri	Deri
Davul Kayışı (İpi)	Sırım, Sicim, İp
Askı Kayışı (İpi)	Askı, İp, Kayış
Tokmak	Çomak, Sallama, Tokmak
Çubuk	Çıbık, Çılgıdır, Çımbar, Çırpan, Çilbiri, Çildirek, Çilgidir, Çilimdirek, Çimbir, Çubuk

Çalışma kapsamında davul ve bölümlerine ilişkin adlandırmalar incelendiğinde, yöresel farklılıklara bağlı olarak çeşitli terminolojik kullanım biçimlerinin ortaya çıktığı görülmektedir. Antalya, Burdur, Isparta, Denizli ve Muğla illerinin Teke Yöresi kültür alanı içerisinde yer alan yerel çevrelerde davul ve bölümlerine yönelik adlandırmaların karşılaştırmalı değerlendirmesi, Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Teke yöresi yerleşimlerinde davul ve bölümlerine ilişkin adlandırmaların karşılaştırmalı tablosu

Teke Yöresi İlleri	Davul Adlandırmaları	Davul Bölüm Adları
Antalya	Davul, Deri Davul, Film Davul	Askı, Çember, Çıbık, Çılgıdır, Çilgidir, Çımbar, Çırpan, Çubuk, Deri, İp, Kasnak, Kayış, Ketez, Sallama, Sırım, Sicim, Tokmak
Burdur	Davul, Deri Davul, Film Davul	Çember, Çıbık, Çılgıdır, Çilgidir, Çomak, Çubuk, Deri, İp, Kasnak, Kayış, Sicim, Tokmak
Muğla	Davul, Asma Davul	Askı, Çilbiri, Çomak, Çubuk, Deri, İp, Kasnak, Kayış, Ketez, Sicim, Tokmak
Denizli	Davul, Asma Davul	Çember, Çildirek, Çilimdirek, Çomak, Çubuk, Deri, İp, Kasnak, Kayış, Tokmak
Isparta	Davul	Askı, Çember, Çimbir, Çubuk, Deri, İp, Kasnak, Kayış, Tokmak

Tablo 5 incelendiğinde, Teke yöresinde davul ve davul bölümlerine ilişkin terminolojik kullanımın, ortak kültürel bir zemine dayanmakla birlikte yöresel icra çevrelerine bağlı olarak çeşitlilik gösterdiği anlaşılmaktadır. Antalya, Burdur, Muğla, Denizli ve Isparta illerinin tamamında "davul" adlandırmasının ortak biçimde kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte "asma davul", "deri davul" ve "film davul" gibi adlandırmaların bazı illerde öne çıkması, çalgının kullanım biçimi ve yapımında tercih edilen malzeme özelliklerinin terminoloji üzerinde belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle "asma davul" ifadesinin Muğla ve Denizli çevresinde görülmesi, çalgının icra pratiğine bağlı kullanım özelliklerinin adlandırmaya yansıdığını göstermektedir. Antalya ve Burdur'da tespit edilen "deri davul" ve "film davul" kullanımları ise doğal deri ile sentetik malzeme ayrımının yerel terminolojiye doğrudan etki ettiğini ortaya koymaktadır.

Davulun bölümlerine ilişkin adlandırmalar değerlendirildiğinde ise "kasnak", "deri", "kayış", "ip" ve "tokmak" gibi kavramların yöre genelinde ortak bir terminolojik yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu durum, davulun temel yapısal unsurlarına ilişkin ortak bir organolojik bilginin Teke yöresi genelinde büyük ölçüde korunduğunu göstermektedir. Buna karşın özellikle çubuğa ilişkin kullanılan "çılgıdır", "çilgidir", "çildirek", "çilimdirek", "çimbir", "çımbar" ve "çilbiri" gibi farklı adlandırmalar, yöresel ağız özellikleri ile sözlü kültür aktarım süreçlerinin terminolojik çeşitlilik üzerindeki etkisini açık biçimde ortaya koymaktadır. Antalya ve Burdur çevresinde "çılgıdır" ve "çilgidir" kullanımlarının yaygın olduğu; Denizli'de "çildirek" ve "çilimdirek", Isparta'da

ise "çimbir" kullanımının öne çıktığı görülmektedir. Muğla çevresinde tespit edilen "çilbiri" adlandırması ise diğer illerden ayrışan özgün bir kullanım örneği niteliğindedir.

Bununla birlikte bazı kavramların farklı bölgelerde aynı bölümü ifade etmek için kullanıldığı görülmektedir. Örneğin "ketez" kavramı bazı yörelerde kasnak, bazı yörelerde ise çember anlamında kullanılmaktadır. Bu durum, Teke yöresinde davul terminolojisinin belirli bir standart yapıya değil, daha çok usta-çırak ilişkisiyle kuşaktan kuşağa aktarılan sözlü kültür geleneğine dayandığını göstermektedir. Ayrıca bu farklı adlandırmalar, yörenin yerel kültürel yapısını ve ağız özelliklerini yansıtan önemli unsurlar olarak dikkat çekmektedir.

3.1.2. Zurna Çalgısına Yönelik Bulgular

Katılımcıların *"İcra ettiğiniz zurnanın yöredeki adı nedir? Bu çalgı yörede başka isimlerle adlandırılır mı?* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, toplam on üç farklı zurna adı tespit edilmiştir. Belirlenen zurna adlarına ilişkin bilgiler Tablo 6'da sunulmuştur;

Tablo 6

Zurnanın adlandırmasına yönelik tablo

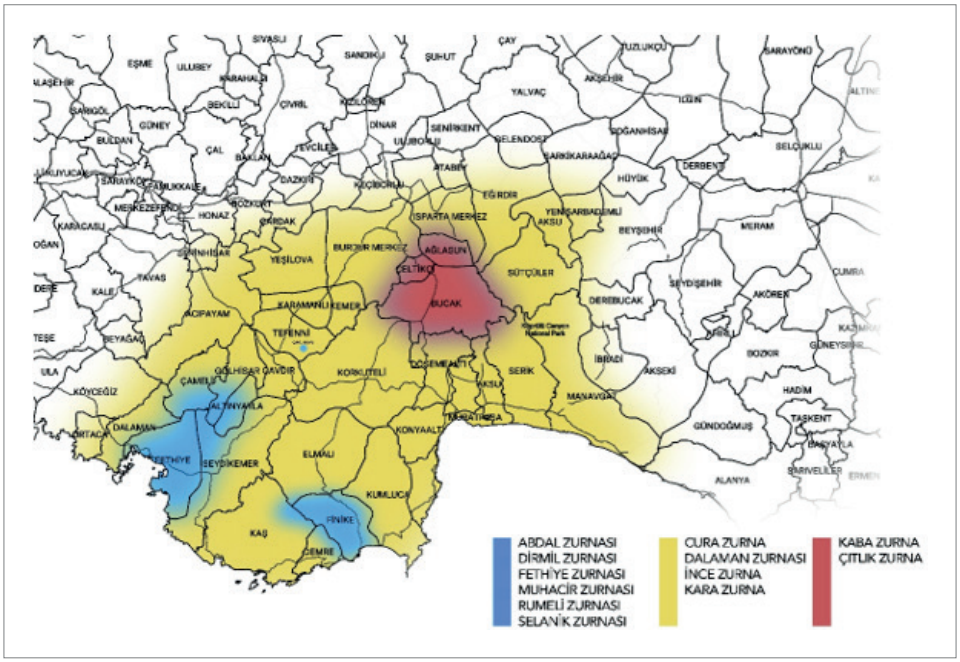
Katılımcı	Abdal Zurnası	Cura Zurna	Çıtlık Zurna	Dalaman Zurnası	Dirmil Zurnası	Fethiye Zurnası	İnce Zurna	Kaba Zurna	Kara Zurna	Macur Zurnası	Rumeli Zurnası	Selanik Zurnası	Zurna
Abdullah Karul													✓
Ahmet Camuş	✓	✓								✓			
Ahmet Çarkı		✓											✓
Bektaş Özsoy						✓				✓			
Emin Boyekin													✓
Esat Topbaş													✓
Hakkı Bulut		✓								✓			✓
Hüseyin Altınsoy								✓					
Hüseyin Özata													✓
İsmail Bilgiç		✓											✓
İsmail Evcil	✓				✓						✓	✓	
İsmail Tenger								✓					
Kadir Selçuk		✓											
Kemal Akan								✓					
Mehmet Acar				✓	✓				✓				✓
Mehmet Akan			✓					✓					
Mehmet Ali Kayabaş					✓								
Mehmet Avcı	✓				✓	✓						✓	✓
Mehmet Yengin													✓
Mustafa Altıok		✓											✓
Mustafa Karakaya		✓											
Mustafa Meke													✓
Nazım Uçar													✓

Osman Eryılmaz	✓	✓			
Ömer Uysal				✓	
Ömer Yıldırım	✓		✓		
Ramazan Öcal					✓
Servet Tekin		✓			✓
Soner Eryılmaz		✓			
Tefik Demir					✓
Tekin Çarkı			✓		
Zeki Şen					✓

Araştırma kapsamında görüşme yapılan 31 zurna icracısından elde edilen veriler doğrultusunda, zurna teriminin yörede genel bir adlandırma biçimi olarak kullanıldığını, ancak yerel bağlamda çeşitli sınıflandırmalarla daha özgül biçimlerde de ifade edildiği belirlenmiştir. Bu sınıflandırmalar arasında, ses özelliklerine göre "Cura Zurna, İnce Zurna, Kaba Zurna"; icra edildiği bölgeyle ilişkilendirilen "Fethiye Zurnası, Dirmil Zurnası, Dalaman Zurnası"; yapım malzemesi veya renk özelliklerine dayanan "Çıtlık Zurna, Kara Zurna"; kökenine veya geldiği yere atıfla "Selanik Zurnası, Rumeli Zurnası"; ve icra eden etnik topluluklara göre "Macur Zurnası, Abdal Zurnası" gibi farklı adlandırmalar tespit edilmiştir. Ancak yörede kullanılan on üç farklı zurna adının, yapısal özellikleri bakımından üç temel kategori altında toplandığı saptanmıştır. Bu bağlamda, söz konusu zurna adlarının sınıflandırılması ile bölgesel dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 2'de sunulmaktadır.

Şekil 2

Yöredeki zurnaları ve benzerlerinin kullanıldığı çevreyi gösteren harita

Katılımcıların, *"Zurnanın bölüm adları nelerdir?"* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, toplam yirmi beş farklı zurnaya ait bölüm adı tespit edilmiştir. Belirlenen zurnanın bölüm adlarına ilişkin bilgiler Tablo 7'de sunulmuştur;

Tablo 7

Zurnanın bölümleri ve bu bölümlerin adlarına yönelik tablo

Katılımcı	Ağız	Ağızlık	Başlık	Boğaz	Boru	Çatal	Çavuş	Dil	Gövde	Huni	Kabalak	Kalak	Kalpak	Kamış	Lüle	Maşa	Matarak	Nazik	Nezik	Oluk	Zıvana	Zivana	Zivane	Zurna	Sağır Delik
Abdullah Karul							✓	✓						✓							✓			✓	
Ahmet Camuş		✓												✓	✓		✓		✓					✓	
Ahmet Çarkı		✓						✓				✓		✓							✓			✓	
Bektaş Özsoy			✓											✓	✓					✓				✓	
Emin Boyekin								✓				✓		✓							✓				
Esat Topbaş										✓				✓		✓					✓			✓	
Hakkı Bulut											✓	✓		✓	✓				✓					✓	
Hüseyin Altınsoy		✓	✓					✓				✓		✓								✓			
Hüseyin Özata		✓					✓	✓						✓							✓				
İsmail Bilgiç		✓						✓				✓		✓							✓			✓	
İsmail Evcil			✓											✓							✓			✓	
İsmail Tenger		✓						✓				✓		✓										✓	
Kadir Selçuk								✓					✓	✓									✓	✓	
Kemal Akan		✓						✓				✓		✓							✓			✓	
Mehmet Acar							✓	✓						✓								✓			
Mehmet Akan		✓						✓				✓		✓							✓			✓	
Mehmet Ali Kayabaş			✓									✓		✓	✓						✓				✓
Mehmet Avcı				✓										✓	✓				✓					✓	
Mehmet Yengin		✓										✓		✓							✓			✓	
Mustafa Altıok								✓				✓		✓								✓		✓	
Mustafa Karakaya												✓		✓	✓			✓						✓	
Mustafa Meke											✓	✓		✓	✓				✓					✓	
Nazım Uçar					✓	✓						✓		✓										✓	
Osman Eryılmaz								✓					✓	✓									✓	✓	
Ömer Uysal		✓						✓				✓		✓							✓			✓	
Ömer Yıldırım								✓				✓		✓							✓			✓	
Ramazan Öcal		✓						✓				✓		✓								✓		✓	
Servet Tekin			✓									✓		✓	✓									✓	
Soner Eryılmaz	✓		✓											✓	✓									✓	
Tefik Demir								✓	✓			✓		✓									✓		
Tekin Çarkı		✓						✓				✓		✓							✓			✓	
Zeki Şen		✓												✓							✓			✓	

Zurnanın parçaları ve kısımlarına ilişkin farklı kaynaklarda çeşitli sınıflandırmalar yer almaktadır. Erdoğan (2018), zurnayı beş temel parçadan oluşan bir çalgı olarak tanımlamakta ve bu parçaları kamış, ethem, nezik, avurtluk ve gövde adıyla sıralamaktadır (s. 91). Gazimihal (1975) ise lüle/etem/metem, nezik, nefes/döş/makam deliği, cin/şeytan deliği, zurna borusu, hava döndüren delikleri, avurtlak, kamış/sipsi olmak üzere sekiz farklı kısımdan meydana geldiğini belirtmektedir (s. 12).

Araştırma bulguları, tespit edilen toplam 25 farklı yerel adlandırmanın, literatürde yer alan adlandırmalar esas alındığında 7 temel sınıflandırma altında toplanabildiğini ortaya koymaktadır. Katılımcı görüşlerine dayalı olarak, Teke yöresinde kullanılan zurnaya ilişkin yerel adlandırmaların literatür çerçevesinde yapılan sınıflandırması Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8

Zurnaya ait literatürde ve teke yöresinde kullanılan bölüm adları

Zurnaya ait literatürde kullanılan Bölüm adları	Teke yöresinde kullanılan Zurnaya ait Bölüm adları
Gövde (nefes/döş/makam ve hava döndüren deliği)	Gövde, Zurna
Nezik	Ağızlık, Başlık, Çatal, Dil, Kabalak, Maşa, Nazik, Nezik
Lüle/Etem/Metem	Boru, Lüle, Zıvana, Zivana, Zivane
Kamış/Sipsi	Kamış
Zurna Borusu	Ağız, Boğaz, Çavuş, Huni, Kalak, Kalpak, Matarak, Oluk
Avurtluk	Ağızlık
Cin/Şeytan deliği	Sağır Delik

Çalışma kapsamında zurna ve bölümlerine ilişkin adlandırmalar incelendiğinde, yöresel farklılıklara bağlı olarak çeşitli terminolojik kullanım biçimlerinin ortaya çıktığı görülmektedir. Antalya, Burdur, Isparta, Denizli ve Muğla illerinin Teke Yöresi kültür alanı içerisinde yer alan yerel çevrelerde zurna ve bölümlerine yönelik adlandırmaların karşılaştırmalı değerlendirmesi, Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9

Teke yöresi yerleşimlerinde zurna ve bölümlerine ilişkin adlandırmaların karşılaştırmalı tablosu

Teke Yöresi İlleri	Zurna Adlandırmaları	Zurna Bölüm Adları
Antalya	Zurna, Abdal Zurnası, Macur Zurnası, Cura Zurna, Kara Zurna	Ağızlık, Boğaz, Dil, Gövde, Kabalak, Kalak, Kamış, Lüle, Maşa, Matarak, Nazik, Nezik, Sağır Delik, Zıvana, Zivana Zivane
Burdur	Cura Zurna, Kaba Zurna, Dirmil Zurnası, Abdal Zurnası, Çıtlık Zurna, Rumeli Zurnası, Selanik Zurnası, İnce Zurna	Ağızlık, Başlık, Dil, Kalak, Kalpak, Kamış, Lüle, Sağır Delik, Zıvana, Zivana, Zivane
Muğla	Fethiye Zurnası, Macur Zurnası, Dirmil Zurnası, Dalaman Zurnası, Selanik Zurnası, Abdal Zurnası, Zurna	Ağız, Başlık, Boğaz, Kamış, Lüle, Nezik, Oluk,
Denizli	Zurna, Dalaman Zurnası, Dirmil Zurnası, Kara zurna,	Ağızlık, Çavuş, Dil, Kamış, Sağır Delik, Zıvana, Zivana
Isparta	Zurna	Dil, Boru, Çatal, Huni, Kalak, Kamış, Maşa, Sağır Delik, Zıvana

Tablo 9 incelendiğinde, Teke Yöresinde zurna ve bölümlerine ilişkin terminolojinin hem ortak kültürel unsurlar hem de yerel ağız özellikleri doğrultusunda çeşitlilik gösterdiği anlaşılmaktadır. Antalya, Burdur, Muğla, Denizli ve Isparta illerinde "zurna" adlandırmasının ortak kullanıldığı görülmekle birlikte, Antalya ve Burdur'da "Abdal Zurnası", "Macur Zurnası", "Rumeli Zurnası" ve "Selanik Zurnası" gibi kültürel ve etnik kimlik temelli adlandırmaların yoğun olduğu görülmektedir. Bu durum, söz konusu illerde zurna geleneğinin farklı topluluklar ve göç hareketleriyle etkileşim içerisinde geliştiğini göstermektedir. Muğla'da "Fethiye Zurnası", "Dalaman Zurnası" ve Burdur'da "Dirmil Zurnası" gibi doğrudan yerleşim yerlerini ifade eden adlandırmaların öne çıkması, coğrafi aidiyetin terminoloji üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Zurnanın bölümlerine ilişkin adlandırmalar incelendiğinde, tüm şehirlerde ortak olarak kullanılan terimin "kamış" olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bazı adlandırmaların, bağımsız bölümlerden ziyade aynı parçanın yerel ağız özelliklerine bağlı farklı söyleyiş biçimlerini yansıttığı anlaşılmaktadır. "Zıvana", "zivana" ve "zivane" ifadeleri aynı bölümün farklı ağız özellikleri doğrultusunda şekillenen kullanım biçimleri olarak değerlendirilebilir. Benzer şekilde "nazik" ve "nezik" kavramları da aynı bölüme ilişkin yöresel telaffuz farklılıklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, Teke Yöresinde zurnanın bölüm adlarına ilişkin terminolojinin, yerel icra çevreleri ve ağız özellikleri doğrultusunda çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

3.2. Teke Yöresinde Kullanılan Davul ve Zurna Çalgılarının Yapısal Özellikleri

Araştırmanın ikinci alt probleminde çalışmaya katılım sağlamış olan 45 davul ve zurna icracısına, "*İcra ettiğiniz Davul veya Zurna çalgısı hangi malzemelerden imal edilmektedir?",* (b) *"Çalgıların yapısal özellikleri nasıldır?"* şeklinde sonda tipi sorular yönlendirilmiştir. Bu sorulardan alınan cevaplar ve icracıların kullandıkları çalgıların ölçüleri doğrultusunda Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgıların yapımında kullanılan malzemeler ve çalgıların yapısal özellikleri hakkında veriler toplanmaya çalışılmıştır.

3.2.1. Davulun Yapısal Özelliklerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların *"İcra ettiğiniz Davul çalgısı hangi malzemelerden imal edilmektedir?"* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, davulun ana yapısını oluşturan temel yedi parçanın yapımında toplam 28 farklı malzeme kullanıldığı tespit edilmiştir. Belirnenen malzemelere ilişkin bilgiler Tablo 10'da sunulmuştur;

Tablo 10

Davul yapımında kullanılan malzemelere yönelik tablo

	Kasnak			**Çember**			**Deri**					**Sicim / İp**			**Kayış**	**Tokmak**							**Çubuk**					
Katılımcı	**Çam**	**Ceviz**	**Gürgen**	**Ceviz**	**Gürgen**	**Çam**	**Keçi Derisi**	**Erkek Keçi Derisi**	**Dişi Keçi Derisi**	**Oğlak Derisi**	**Plastik Deri**	**Keten**	**Kendir**	**Kenevir**	**Deri**	**Ceviz**	**Elma**	**Gürgen**	**Çam**	**Portakal**	**Dut**	**Erik**	**Ergen**	**Mersin**	**Nar**	**Hayıt**	**Ardıç**	**Plastik**
Ahmet Gürbilek	✓	✓					✓				✓	✓			✓	✓	✓						✓					
Alaattin Atasoy	✓							✓	✓		✓		✓										✓					
Bekir Akan		✓	✓	✓	✓		✓				✓					✓		✓					✓					
Bektaş Özsoy	✓						✓				✓	✓			✓									✓				
Cihan Özcan				✓						✓	✓					✓								✓				
Fettah Hancıoğlu	✓	✓					✓				✓			✓	✓									✓				
Gökhan Camuş		✓		✓							✓					✓												✓
Günay Avcı			✓		✓		✓				✓					✓								✓				
Hakkı Bulut			✓		✓		✓								✓								✓					
Hüseyin Altınsoy	✓		✓				✓				✓					✓						✓	✓					
Hüseyin Özata			✓				✓			✓	✓			✓	✓	✓						✓	✓					
İsmail Bilgiç	✓		✓				✓				✓			✓	✓								✓					
Kadir Selçuk							✓			✓	✓			✓	✓								✓					
Kemal Akan		✓	✓	✓	✓		✓				✓			✓		✓		✓					✓					
Mahir Meke	✓						✓				✓								✓	✓	✓		✓	✓	✓			

Mehmet Ali Kayabaş			✓		✓		✓			✓	✓		✓	✓	✓					✓					
Mehmet Avcı			✓		✓		✓				✓		✓	✓	✓		✓			✓		✓			
Mesut Bozan	✓		✓					✓	✓		✓		✓	✓			✓				✓				
Mustafa Duman	✓	✓	✓				✓			✓	✓		✓	✓	✓					✓					
Mustafa Karakaya			✓		✓		✓				✓		✓	✓									✓		
Mustafa Köke		✓					✓				✓		✓	✓	✓							✓			
Nazım Uçar	✓						✓				✓						✓							✓	
Osman Eryılmaz		✓		✓			✓						✓	✓	✓					✓					
Ömer Uysal	✓	✓		✓		✓		✓					✓		✓					✓	✓				
Ömer Yıldırım	✓		✓					✓	✓		✓		✓	✓										✓	✓
Servet Tekin		✓	✓				✓						✓	✓								✓			
Şener Topbaş	✓				✓	✓	✓			✓	✓			✓			✓	✓							✓
Tekin Çarkı	✓					✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓					✓					
Tolga Selçuk	✓						✓				✓		✓	✓						✓					

Davul yapımında kullanılan malzemelerin büyük ölçüde yerel çevrede kolaylıkla temin edilebilen doğal malzemelerden elde edildiği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, zaman içerisinde erişilebilirliğinin kolay olması ve dayanıklılık gibi avantajları nedeniyle plastik esaslı malzemelerin de tercih edilmeye başlandığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların *"Çalgının yapısal özellikleri nasıldır?"* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, davulun ana yapısını oluşturan temel yedi parçanın yapısal özellikleri ele alınmıştır. Alan araştırması sırasında görüşme yapılan 29 davul icrasının içerisinde aktif olarak davul icracılığını sürdüren 17 icracının çalgıları kayıt altına alınmış, 12 icracının ise uzun zaman önce icracılığı bırakması sebebiyle çalgılarına ulaşılamamıştır. Bu doğrultuda kayda geçirilen davulların kasnak boyu, kasnak genişliği, kasnağın yapıldığı malzeme, tokmak boyu, tokmağın yapıldığı malzeme, çubuk boyu, çubuğun yapıldığı malzeme ve kullanılan deri malzemelerin verileri aşağıda Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11

17 katılımcının davul ölçüleri ve kullanılan malzemeler

İcracı	Kasnak Çapı (cm)	Kasnak Genişliği (cm)	Kasnağın yapıldığı Malzeme	Tokmak Boyu (cm)	Tokmağın Yapıldığı malzeme	Çubuk Boyu (cm)	Çubuğun Yapıldığı malzeme	Kullanılan Deri
Ahmet Gürbilek	47	24	Çam	41	Ceviz	36	Ergen	Plastik
Cihan Özcan	50	25	Gürgen	43	Ceviz	36,5	Plastik	Plastik
Gökhan Camuş	50	25	Ceviz	41	Ceviz	36	Plastik	Plastik
Günay Avcı	47	20	Gürgen	41	Ceviz	37,5	Mersin	Plastik
Hüseyin Altınsoy	43	23	Çam	40,5	Erik	35	Ergen	Keçi Derisi
Hüseyin Özata	45	24	Ceviz	42,6	Gürgen	37	Ergen	Plastik
İsmail Bilgiç	43	24	Çam	39	Erik	36	Ergen	Keçi Derisi
Kadir Selçuk	42	24	Çam	40	Ceviz	35,5	Ergen	Keçi Derisi
Kemal Akan	50	23	Gürgen	38	Gürgen	35	Ergen	Plastik
Mahir Meke	45	24	Çam	45	Portakal	38	Nar	Plastik

Mesut Bozan	45	22,5	Ceviz	40,5	Gürgen	35	Ergen	Plastik
Mustafa Duman	44	24	Ceviz	42	Ceviz	36	Plastik	Plastik
Mustafa Karakaya	47	28	Gürgen	41	Ceviz	36,5	Hayıt	Keçi Derisi
Mustafa Köke	47	26	Gürgen	41,6	Gürgen	38	Nar	Plastik
Servet Tekin	42	23	Çam	42	Ceviz	36	Nar	Keçi Derisi
Şener Topbaş	48	27,5	Çam	39	Erik	36	Plastik	Plastik
Tolga Selçuk	46	25	Çam	40	Ceviz	35	Plastik	Plastik

Davulun yapısal özelliklerinin belirlenmesi sürecindeki en önemli unsurlardan biri, çalgının kasnak boyutları ile ilişkilidir. Özellikle davulların büyüklüklerine göre sınıflandırılmasındaki en temel unsur kasnak boyu ve kasnak genişliğidir. Anadolu'da kullanılan davulları Ataman (1938), kasnak boyu 60 cm kadar olan davullara küçük (cura) davul, 70 cm olan davullara orta, 80-90 cm ye kadar olan davullara ise büyük (kaba) davul adıyla sınıflandırmakta ve kasnak genişliklerinin ise 50-60 cm arasında olduğunu belirtmiştir (s. 18). Teke yöresinde icra edilen davulların kasnak ölçüleri (Tablo 9) göz önünde bulundurulduğu zaman kasnak çaplarının 50-42 cm, kasnak genişliklerinin ise 20-28 cm arasında değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda, Teke yöresinde kullanılan davulların *küçük* veya *cura davul* (Resim 1) olarak sınıflandırılabileceği tespit edilmiştir.

Resim 1

Teke yöresinde kullanılan cura (küçük) davul örneği

3.2.2. Zurnanın Yapısal Özelliklerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların *"İcra ettiğiniz Zurna çalgısı hangi malzemelerden imal edilmektedir?"* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, zurnanın ana yapısını oluşturan altı parçanın yapımına ait toplam 24 farklı malzeme çeşidi tespit edilmiştir. Belirlenen malzemeler ve özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 12'de sunulmuştur;

Tablo 12

Zurna yapımında kullanılan malzemelere yönelik tablo

	Gövde										Dil				Kalak	Zıvana			Kamış		Ağızlık	
Katılımcı	**Ardıç**	**Armut**	**Gürgen**	**Erik**	**Kayısı**	**Dut**	**Ceviz**	**Çıtlık**	**Zeytin**	**Şimşir**	**Armut**	**Ardıç**	**Erik**	**Dut**	**Zakkum**	**Ağaç**	**Demir**	**Mavzer kurşunu**	**Sarı Pirinç Malzeme**	**Bakır**	**Su kamışı**	**Kök Kamışı**	**Ağaç**	**Plastik**
Abdullah Karul	✓	✓	✓	✓												✓	✓				✓			
Ahmet Camuş				✓														✓					✓	✓
Ahmet Çarkı		✓		✓	✓	✓											✓				✓		✓	✓
Bektaş Özsoy				✓			✓			✓											✓			
Emin Boyekin				✓																				
Esat Topbaş		✓									✓													
Hakkı Bulut	✓			✓		✓													✓		✓			
Hüseyin Altınsoy	✓			✓	✓														✓		✓			
Hüseyin Özata				✓	✓	✓				✓									✓		✓			✓
İsmail Bilgiç	✓			✓						✓							✓		✓		✓			
İsmail Evcil		✓		✓		✓	✓														✓			
İsmail Tenger	✓									✓									✓	✓	✓			
Kadir Selçuk	✓			✓			✓					✓				✓	✓	✓			✓			
Kemal Akan	✓			✓		✓		✓				✓												✓
Mehmet Acar			✓	✓	✓														✓		✓			
Mehmet Akan	✓			✓						✓										✓	✓			
Mehmet Ali Kayabaş				✓		✓	✓												✓		✓			
Mehmet Avcı				✓					✓										✓		✓			
Mehmet Yengin				✓												✓	✓							
Mustafa Altıok	✓			✓												✓	✓				✓			
Mustafa Karakaya				✓						✓			✓											
Mustafa Meke				✓		✓									✓				✓		✓			
Nazım Uçar						✓																		
Osman Eryılmaz				✓		✓							✓	✓		✓	✓		✓		✓			
Ömer Uysal	✓			✓		✓		✓		✓									✓		✓			✓
Ömer Yıldırım	✓									✓			✓			✓	✓			✓	✓			✓
Ramazan Öcal				✓													✓	✓				✓		
Servet Tekin						✓	✓							✓					✓		✓			
Soner Eryılmaz				✓																				
Tefik Demir		✓		✓		✓					✓		✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tekin Çarkı	✓	✓		✓	✓					✓						✓	✓		✓		✓			
Zeki Şen				✓						✓														

Zurna yapımında kullanılan malzemelerin büyük ölçüde yerel çevrede kolaylıkla temin edilebilen doğal malzemelerden elde edildiği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, zaman içerisinde erişilebilirliğinin kolay olması ve dayanıklılık gibi avantajları nedeniyle metal esaslı malzemelerin de tercih edilmeye başlandığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların *"Çalgının yapısal özellikleri nasıldır?"* sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda, görüşme gerçekleştirilen 32 katılımcı arasında aktif olarak zurna icracılığını sürdüren 21 icracının çalgıları kayıt altına alınmış, 11 icracının ise uzun zaman önce icracılığı bırakması sebebiyle çalgılarına ulaşılamamıştır. Bazı icracıların iki farklı zurna icra etmesi sebebiyle toplamda 23 adet zurna çalgısının uç kısmından kalak kısmına kadar olan mesafe "tam boy", uç kısımdan sekiz deliğin her birine olan mesafeler "delik boyu", ayrıca "kalak çapı" ve zurnaların "karar sesleri" gibi parametreler, Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13

Teke yöresi zurna ölçüleri

İcracının Adı	Zurna Adı	Karar Sesi	Tam Boy (cm)	1. Delik (cm)	2. Delik (cm)	3. Delik (cm)	4. Delik (cm)	5. Delik (cm)	6. Delik (cm)	7. Delik (cm)	Arka Delik (cm)	Kalak Çapı (cm)
Ahmet Camuş	Cura Zurna	B	33,7	3,7	5,7	9	11,6	14,1	16,75	19,4	4,9	9,4
Bektaş Özsoy	Fethiye Zurnası	B	42,5	3.9	6,9	9,55	12,7	15,7	18,8	22	4,7	6
Esat Topbaş	Zurna	B	34	4,3	6,9	9,6	12,3	15,1	17,5	20,3	5,5	10,5
Hakkı Bulut	Cura Zurna	B	33,7	3,7	6,2	8,8	11,4	14	16,7	19,6	4,8	10
	Muhacir Zurnası	B	41	4,75	7,8	10,85	14	17	20	23,2	6	5
Hüseyin Altınsoy	Cura Zurna	B	32	3,9	6,5	8,9	11,7	14,9	17	19,6	5,5	7,2
Hüseyin Özata	Kara Zurna	Bb	34	3,8	6,3	8,8	10,8	13,8	16,5	19	5	9,5
İsmail Bilgiç	Cura Zurna	B	33	4	6,4	8,9	11,6	13,9	16,5	20	4,8	9
İsmail Evcil	Dirmil Zurnası	B	42,1	4,3	7,1	10	13,1	16,2	19,4	22,4	5,6	5,6
Kadir Selçuk	Cura Zurna	C	28,5	3,2	5,7	8,1	10,6	13,1	15,7	18,05	3,9	9,3
M. Ali Kayabaş	Dirmil Zurnası	B	42,3	4,7	7,5	10,9	13,3	16,2	19	21,9	6,1	5,3
Mehmet Acar	Kara Zurna	A	34	4	6,5	9,4	12,4	15,3	16,2	20,2	5,2	10,2
	Muhacir Zurnası	Bb	42,2	5	8	11	14	17	20	23	6	4,5
Mehmet Akan	Kaba Zurna	G	38,3	4,6	7,3	10,1	12,8	15,3	17,9	20,5	5,8	11
Mehmet Avcı	Fethiye Zurnası	B	44	4,8	7,7	10,6	13,6	16,6	19,6	22,5	6,5	5,5
Mehmet Yengin	Cura Zurna	B	32,5	3,4	5,8	8,9	10,9	13,4	15,9	18,3	4,6	9,5
Mustafa Karakaya	Cura Zurna	B	32,8	3,5	6,3	9	11,5	13	16,8	19,3	5	9,5
Osman Eryılmaz	Dirmil Zurnası	B	42	4,8	7,5	10,3	13,2	16	18,85	21,65	6	5,35

Ömer Uysal	Kaba Zurna	F#	38	4,8	7,6	10,3	13	15,6	18,3	21,1	6,4	12
Ramazan Öcal	Cura Zurna	B	32,5	3,6	6,3	8,9	11,5	14,1	16,6	19,4	4,9	9,5
Soner Eryılmaz	Dalaman Zurnası	Bb	32,5	3,9	6,7	9,3	12	14,7	17,5	20,2	5,1	8,5
Tevfik Demir	Cura Zurna	B	32,3	3,8	6,5	9,5	12,3	15,2	18,1	21	5	8
Zeki Şen	Cura Zurna	B	34	4	6,5	9,1	11,7	14,2	16,9	19,6	5,2	8,5

Zurnanın yapısal özelliklerinin belirlenmesi ve sınıflandırılması sürecinde en önemli unsurlardan biri, çalgının boyutlarıdır. Konuyla ilgili yapılan akademik çalışmalar incelendiğinde, zurnaların uç kısmından kalak kısmına kadar olan mesafeye göre farklı sınıflandırmalara tabi tutulduğu görülmektedir. Bu konuya ilişkin Emre (2024) doktora tez çalışmasında, Anadolu'da kullanılan zurnaları boyutlarına göre beş ana kategoriye ayırarak kapsamlı bir sınıflandırma sistemi önermiştir. Bu sınıflandırmaya göre zurnalar; kaba zurna (50-60 cm), orta kaba zurna (40-50 cm), orta zurna (35-40 cm), cura zurna (25-35 cm) ve zil zurna (20-25 cm) olmak üzere beş temel gruba ayrılmıştır (s. 44). Bu doğrultuda, tablo.11'de yer alan zurnaların tam boy uzunlukları göz önüne alındığı zaman yapısal olarak yörede cura zurna, orta zurna ve orta kaba zurna olmak üzere 3 farklı sınıflandırmaya tabi zurnaların kullanılmakta olduğu görülmektedir.

Cura Zurna

Yörede en yaygın kullanılan zurnalardan biri olan cura zurna, icra edildiği çevreye bağlı olarak ince zurna, Dalaman zurnası ve kara zurna gibi farklı adlarla anılmaktadır. Yapılan ölçümlerde, bu zurnaların boylarının 28,5–34 cm, kalak çaplarının ise 8–9,5 cm arasında değiştiği tespit edilmiştir.

Resim 2

Yörede kullanılan cura zurna örnekleri (Demir kalaklı, ağaç kalaklı)

Yapısal olarak iki farklı formda görülen cura zurnaları diğer bölgelerden ayıran en belirgin özellik, kalak kısmının demirden yapılmasıdır (Resim 2). Geleneksel olarak ağaçtan yapılan kalakların, zamanla dayanıklılık ve üretim kolaylığı nedeniyle araba ve kamyon kornaları gibi endüstriyel malzemelerle değiştirildiği görülmektedir. Demir kalaklı cura zurnalar Burdur ve Antalya'nın bazı ilçelerinde yaygın olarak kullanılırken, diğer bölgelerde daha çok ağaç kalaklı (yekpare) zurnalar tercih edilmektedir.

Resim 3

Yörede kullanılan cura zurnaların dil, zıvana ve kamışı

Cura zurnaların dil boylarının 8–9,6 cm, zıvana boylarının 3,5–4 cm arasında değiştiği belirlenmiştir. Yörede kullanılan cura zurnalara ait dil, zıvana ve kamış örnekleri Resim 3'te sunulmuştur. Alttan iki perde açık halde olduğu durumda karar seslerinin C, B, Bb ve A tonlarında olduğu ve yaklaşık bir buçuk oktavlık ses aralığına sahip oldukları belirlenmiştir.

Orta Zurna

Yörede genellikle "kaba zurna" olarak adlandırılmakla birlikte orta zurna kategorisinde değerlendirilen bu çalgının, kalak çapının büyüklüğü, ses tınısı ve icra özellikleri bakımından diğer zurna türlerinden belirgin şekilde ayrıştığı tespit edilmiştir (Resim 4). Yapılan ölçümler doğrultusunda, orta zurnaların boylarının 38–38,3 cm, kalak çaplarının ise 11–12 cm arasında değiştiği belirlenmiştir.

Resim 4

Yörede kullanılan orta zurna örneği

Karar seslerinin G ve F# tonlarında olduğu ve alttan bir deliğin açık olduğu durumdaki sesin temel alındığı görülmektedir. Ayrıca bu zurnaların icrasında ikinci kademe seslerin kullanılmadığı belirlenmiştir. Orta zurna, özellikle Burdur'un Ağlasun, Bucak ve Çeltikçi ilçeleri ve çevresinde yaygın olarak icra edilmektedir.

Resim 5

Yörede kullanılan orta zurnaların dil, zıvana ve kamışı

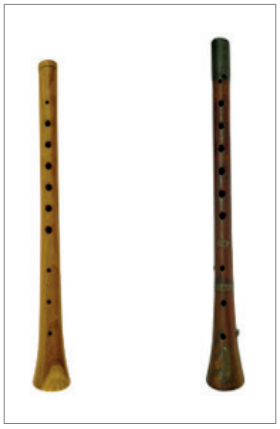
Dil boylarının 10,1–10,6 cm, zıvana boylarının ise 3,8–4,5 cm arasında değiştiği tespit edilmiştir. Yörede kullanılan orta zurnalara ait dil, zıvana ve kamış örnekleri Resim 5'te sunulmuştur. Bu zurnaların yaklaşık bir oktavlık ses genişliğine sahip oldukları belirlenmiştir.

Orta Kaba Zurna

Orta kaba zurna olarak sınıflandırılan zurna türleri, yörede Selanik, Fethiye, Dirmil, Rumeli, Abdal ve macur zurnası gibi farklı adlarla anılmaktadır. Bu zurnalar, diğer türlere göre daha uzun boylu ve dar kalak yapısına sahip olmalarıyla dikkat çekmektedir (Resim 6). Yapılan ölçümlerde, boylarının 41–44 cm, kalak çaplarının ise 5,3–5,6 cm arasında değiştiği belirlenmiştir.

Resim 6

Yörede kullanılan orta kaba zurna örnekleri

Karar seslerinin B (si) tonunda olduğu ve bu belirlemenin alttan iki deliğin açık olduğu durumdaki sese dayandığı tespit edilmiştir. Yapısal açıdan bu zurnaları ayıran en önemli özelliklerden biri, yörede "gömme lüle" olarak adlandırılan sistemdir. Bu yapıda lüle, dil içerisine yaklaşık 4–5 cm yerleştirilerek sabitlenmekte ve bu durum akort açısından kolaylık sağlamaktadır. Buna bağlı olarak dil boylarının 9,5–11 cm, lüle uzunluklarının ise 5,5–6 cm arasında değiştiği görülmektedir. Yörede kullanılan orta kaba zurnalara ait dil, lüle ve kamış örnekleri Resim 7'de sunulmuştur. Ayrıca bu zurnaların ses genişliğinin yaklaşık iki oktav olduğu dikkat çekmektedir.

Resim 7

Yörede kullanılan orta kaba zurnaların dil, lüle ve kamışı

Orta kaba zurnalar, Burdur (Dirmil, Tefenni/Çaylı), Muğla (Fethiye), Denizli (Çameli) ve Antalya (Finike/Turunçova) çevresinde yaygın olarak icra edilmektedir

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada, Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının terminolojik çeşitliliği ile yapısal özellikleri, yörede bu geleneği sürdüren icracıların görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırma kapsamında Antalya, Burdur, Isparta, Muğla ve Denizli illerini kapsayan Teke yöresi kültür alanında faaliyet gösteren toplam 45 kaynak kişiyle gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda, davul ve zurna geleneğine ilişkin yerel terminoloji ve organolojik özellikler ortaya konulmuştur.

Araştırma bulguları, Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının yalnızca müzikal işlevleriyle değil, aynı zamanda yöresel kültürel kimliği yansıtan önemli unsurlar olarak varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Özellikle çalgıların ve bölümlerinin adlandırılmasında ortaya çıkan terminolojik çeşitlilik, sözlü kültür aktarımına dayalı geleneksel öğrenme süreçlerinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Araştırma kapsamında davula ilişkin toplam 4 farklı çalgı adı ve 22 farklı bölüm adı; zurnaya ilişkin ise 13 farklı çalgı adı ve 25 farklı bölüm adı tespit edilmiştir. Bu durum, Teke yöresinde davul ve zurna geleneğinin ortak bir kültürel zemine dayanmasına rağmen, yerel ağız özellikleri, icra çevreleri ve usta-çırak aktarım süreçleri doğrultusunda terminolojik çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Davul terminolojisine ilişkin elde edilen bulgular, "davul" adlandırmasının yöre genelinde ortak biçimde kullanıldığını; buna karşın "asma davul", "deri davul" ve "film davul" gibi kullanımların çalgının yapısal özellikleri ve icra biçimleri doğrultusunda şekillendiğini göstermektedir. Özellikle "film davul" ve "deri davul" adlandırmalarının doğal deri ile sentetik malzeme kullanımına bağlı olarak ortaya çıkması, geleneksel çalgı yapım anlayışının modern üretim süreçlerinden etkilendiğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Benzer şekilde davulun bölümlerinden olan çubuğa ilişkin "çılgıdır", "çilgidir", "çildirek", "çilimdirek", "çimbir" ve "çilbiri" gibi farklı adlandırmaların tespit edilmesi, yerel ağız özelliklerinin terminolojik çeşitlilik üzerindeki etkisini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Zurna terminolojisine ilişkin bulgular ise çalgının yalnızca yapısal değil, aynı zamanda kültürel köken ve coğrafi aidiyetler doğrultusunda da sınıflandırıldığını göstermektedir. Araştırma kapsamında tespit edilen "Fethiye Zurnası", "Dalaman Zurnası", "Dirmil Zurnası" gibi adlandırmaların doğrudan belirli yerleşim yerleriyle ilişkilendirilmesi, çalgının yöresel kimlikle bütünleşmiş bir kültürel unsur olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra "Abdal Zurnası", "Macur (Muhacir) Zurnası", "Rumeli Zurnası" ve "Selanik Zurnası" gibi adlandırmalar, göç hareketleri ve etnik toplulukların yöredeki müzik kültürü üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Sençerman (2017), "Selanik zurnası" ve "Muhacir zurnası" gibi adlandırmaların Roman ve muhacir topluluklarla kurulan kültürel ilişkiler doğrultusunda kullanıldığını belirtmektedir (s. 331). Bu bağlamda söz konusu adlandırmaların yalnızca çalgının yapısal özelliklerini değil; çalgının geldiği coğrafyayı, taşıyıcısı olan topluluğu ve kültürel kökenini ifade ettiği söylenebilir. Bu durum, Teke yöresi müzik kültürünün tarihsel süreç içerisinde farklı kültürel çevrelerle etkileşim içerisinde şekillendiğini göstermesi bakımından önemlidir. Benzer şekilde zurnanın bölümlerine ilişkin "zıvana", "zivana" ve "zivane" ifadeleri, aynı bölümün yerel ağız özellikleri doğrultusunda farklılaşan kullanım biçimleri olarak değerlendirilebilir. "Nazik" ve "nezik" kavramları da benzer şekilde aynı parçaya ilişkin yöresel telaffuz farklılıklarını yansıtmaktadır. Bu durum, Teke yöresinde zurna terminolojisinin sözlü kültür aktarımı ve yerel ağız özellikleri doğrultusunda şekillenen değişken bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmada elde edilen organolojik bulgular doğrultusunda, Teke yöresinde kullanılan davulların genel olarak küçük veya cura davul olarak adlandırılan bir form yapısında olduğu belirlenmiştir. Davulların kasnak çaplarının 42–50 cm arasında değiştiği, kasnak genişliklerinin ise Anadolu'nun farklı bölgelerinde kullanılan davullara kıyasla daha dar ölçülerde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca davul yapımında çam, gürgen ve ceviz gibi ağaç türleri ile keçi derisinin yaygın biçimde kullanıldığı; ancak modern süreçte plastik deri gibi sentetik malzemelerin kullanımının da arttığı görülmüştür.

Zurnaların yapısal özellikleri incelendiğinde, çalgıların genel olarak cura zurna, orta zurna ve orta kaba zurna olmak üzere üç temel kategori altında değerlendirilebildiği görülmektedir. Bu sınıflandırmaların özellikle zurnaların boyut özellikleriyle doğrudan ilişkili olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca zurna ve bölümlerinin yapımında kullanılan ağaç, kamış ve ip gibi doğal malzemelerin, Teke yöresinin yerel çevresinde bulunan doğal kaynaklarla ilişkili bir yapı sergilediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte plastik ağızlık ve demir kalak gibi malzemelerin kullanımının yaygınlaşması, geleneksel çalgı yapım anlayışının değişen sosyo-kültürel ve ekonomik koşullar doğrultusunda dönüşüm geçirdiğini göstermektedir.

Araştırma bulguları, literatürde yer alan davul ve zurna sınıflandırmalarıyla büyük ölçüde örtüşmekle birlikte, Teke yöresine özgü bazı terminolojik kullanım biçimlerinin mevcut literatürde yer almadığını ortaya koymuştur. Özellikle davul ve zurna bölümlerine ilişkin yerel adlandırmaların önemli bir kısmının sözlü kültür ortamında yaşatıldığı ve yazılı kaynaklarda yeterince temsil edilmediği görülmektedir. Bu yönüyle çalışma, Teke yöresi davul ve zurna geleneğine ilişkin terminolojik verilerin kayıt altına alınması bakımından önem taşımaktadır.

Sonuç olarak bu araştırma, Teke yöresinde kullanılan davul ve zurna çalgılarının geleneksel yapısını büyük ölçüde korumakla birlikte, değişen sosyo-kültürel koşullar ve üretim süreçleri doğrultusunda dönüşüm geçiren bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca araştırma kapsamında elde edilen verilerin, Türk halk müziği çalgıları, organoloji ve etnomüzikoloji alanlarında gerçekleştirilecek yeni çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Etik kurul onayı

Çalışma, Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından onaylanmıştır (tarih: 18.05.2023, sayı: 269).

Yazarlık katkısı

Çalışmanın tasarımı ve konsepti: AB; verilerin toplanması: AB; sonuçların analizi ve yorumlanması: AB, CŞ; çalışmanın yazımı: AB, CŞ. Tüm yazarlar sonuçları gözden geçirmiş ve makalenin son halini onaylamıştır.

Finansman kaynağı

Yazarlar, çalışmanın herhangi bir finansman almadığını beyan etmektedir.

Çıkar çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Ethical approval

The study was approved by Akdeniz University Committee on Research and Publication Ethics in the Social and Human Sciences (date: 18.05.2023, number: 269).

Author contribution

Study conception and design: AB; data collection: AB; analysis and interpretation of results: AB, CŞ; draft manuscript preparation: AB, CŞ. All authors reviewed the results and approved the final version of the article.

Source of funding

The authors declare the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKLAR

Ataman, S. Y. (1938). *Anadolu halk sazları*. Burhaneddin Matbaası.

Ataman, S. Y. (1992). *Eski Türk düğünleri ve evlenme rit'leri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ayyıldız, S. (2013). *Teke yöresi Yörük Türkmen müzik kültüründe yerel çok seslilik özellikleri* (Tez No. 331913) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.

Emre, Y. (2024). *Türkiye'deki zurna icra pratiklerinde yaygın tını ve üslûp farklılıklarının çalgıbilimsel bir çerçevede değerlendirilmesi* (Tez No. 884820) [Doktora tezi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.

Erdoğan, G. (2018). *Kentleşme süreci bağlamında Sivas'ta davul zurna pratikleri* (Tez No. 497238) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.

Gazimihal, M. R. (1957). *Yüzyıllar boyunca mehterhane ve Türk müzik kalkınışı*. Maarif Basımevi.

Gazimihal, M. R. (1975). *Türk vurmalı çalgıları*. Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.

Gazimihal, M. R. (2001). *Türk nefesli çalgıları (Türk ötkü çalgıları)* (2. bs.). T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

Rimmer, J. (1969). *Ancient musical instruments of Western Asia in the department of Western Asiatic antiquities, the British Museum*. Trustees of the British Museum.

Sençerman, Ş. (2017). *Zurna pratikleri ve kültürel kimlik: Turgutlulu Abdal Zurnacılar örneği* (Tez No. 470463) [Doktora tezi, Ege Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.

Şahin, M. (2009). *Türk halk oyunları türlerine göre asma davulun incelenmesi* (Tez No. 253857) [Sanatta yeterlik tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. bs.). Seçkin Yayınevi.

Yılmaz, K. C. (2015). *Asma davul çalgısıyla ritim öğretimi ve performansına yönelik metodolojik bir yaklaşım* (Tez No. 385762) [Sanatta yeterlik tezi, Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Drum and zurna are among the most deeply rooted instruments in Turkish musical culture, maintaining their presence from ancient times to the present across various regions of Anatolia. In the Teke Region, this instrumental duo constitutes one of the fundamental components of musical and social life, particularly in ceremonial and festive contexts. Despite their cultural significance, the terminological diversity and structural characteristics of these instruments in the Teke Region have not been systematically examined. This study aims to analyze the terminological and structural features of drum and zurna instruments used in the Teke Region based on the perspectives of local performers, and to reveal how these features reflect regional musical practices and cultural transmission processes.

2. Method

The research was designed as a qualitative study within the framework of ethnographic cultural analysis, specifically grounded in music ethnography. Data were collected through semi-structured interviews and document analysis. A total of 45 source persons actively engaged in the drum-zurna tradition were reached through snowball sampling across the Teke Region, including Antalya, Burdur, Isparta, Muğla, Afyon, and Denizli. The collected data were analyzed using descriptive analysis. Interview recordings were transcribed, categorized, and interpreted to identify recurring themes related to terminology and structural features of the instruments.

3. Findings, Discussion and Results

The findings indicate a significant diversity in the terminology used for both the instruments and their parts, reflecting the influence of oral cultural transmission and regional variation. Despite this diversity, local terms can be grouped under broader classifications consistent with existing literature. Structurally, drums used in the Teke Region are predominantly small-sized (cura) drums, while zurnas are categorized into three main types: cura, medium, and medium-large. These structural characteristics are closely related to performance contexts and regional musical needs. In terms of materials, traditional natural resources such as wood, animal skin, and plant-based fibers are widely used; however, the increasing use of synthetic and industrial materials demonstrates an ongoing transformation influenced by modern conditions. Overall, the study reveals that the drum-zurna tradition in the Teke Region maintains its traditional foundations while simultaneously evolving in response to socio-cultural and technological changes. The research contributes to the literature by systematically documenting both the terminological richness and structural diversity of these instruments and provides a basis for future ethnomusicological studies.